

Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної
конференції

**“Місцеве самоврядування
в Україні та світі: теорія і
практика”**

5 листопада 2024 року
м. Полтава

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ,
КАФЕДРА ГЕОМАТИКИ, ЗЕМЛЕУСТРОЮ ТА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ, ІСТОРІЇ І ФІЛОСОФІЇ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (м. КИЇВ)
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ПОЛТАВСЬКА МІСЬКА РАДА
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПОЛТАВЩИНИ»
КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «АГЕНЦІЯ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД ПОЛТАВСЬКОГО РАЙОНУ»
ТЕРЕШКІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
БІЛОЦЕРКІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
ОПІШНЯНСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
КОТЕЛЕВСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
ЛЕСТЕРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ЛЕСТЕР, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ)
ВАРШАВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
ОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ОПОЛЕ, ПОЛЬЩА)
ЩЕЦІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ІНСТИТУТУ ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ У
ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ (м. ЩЕЦІН, ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ МИКОЛАСА РОМЕРИСА (MRU) (м. ВІЛЬНЮС, ЛИТВА)
АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ГЯНДЖА, АЗЕРБАЙДЖАН)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗИНА,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ «ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», КИЄВО-
МОГИЛЯНСЬКА ШКОЛА ВРЯДУВАННЯ ІМЕНІ АНДРІЯ МЕЛЕСЕВИЧА
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ, ІНСТИТУТ
ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МІЖНАРОДНОЇ
ЕКОНОМІКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ:

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»

5 листопада 2024 року

м. Полтава, Україна

УДК 35.07/08 (1-21) (477)
М65

Редакційна колегія:

Лозинська Т.М. – завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету, д. н. держ. упр., професор (відповідальний редактор);

Дорофєєв О.В. – професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету, д. е. н., професор (заступник відповідального редактора);

М65 *Місьцеве самоврядування в Україні та світі: теорія та практика* : матеріали ІV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 5 листопада 2024 року / за заг. ред. Т.М. Лозинської, О.В. Дорофєєва. Полтава : ПДАУ, 2024. 241 с.

У матеріалах конференції висвітлені результати наукових досліджень з актуальних проблем місцевого самоврядування і пошуку шляхів їх розв'язання за тематичними напрямками: «Правове забезпечення місцевого самоврядування», «Управління розвитком територіальних громад», «Соціальна складова місцевого самоврядування», «Місьцева економіка та місцеві бюджети», «Політичні аспекти функціонування самоврядної влади», «Аграрна політика і місьцеве самоврядування», «Місьцеве самоврядування в умовах воєнного стану», «Інформатизація управлінських процесів», «Практики місцевого самоврядування в зарубіжних країнах», «Просторове планування територій територіальних громад».

Для наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів, теоретиків і практиків публічного управління та адміністрування, представників органів влади, громадських діячів України, а також усіх, хто досліджує питання трансформації управління місцевим розвитком в умовах децентралізації влади.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Полтавський державний аграрний університет, 2024

6. Noutcheva, G., & Bechev, D. (2008). The Successful Laggards: Bulgaria and Romania's Accession to the EU. *East European Politics and Societies*, p. 114-144.
7. Report of the organization of economic cooperation and development (OECD). (2019). *Government at a Glance 2019*. OECD Publishing, p.280.
8. Pollitt C., & Bouckaert G. (2011). *Public Management Reform: A Comparative Analysis*. Oxford: Oxford University Press.
9. Reichard C., & van der Krogt T. (2014). Training and Development in the Public Sector in Europe. In *Training and Development in the Public Sector: International Perspectives*. Routledge, p. 15-20.
10. Savoie D. J. (2003). *Breaking the Bargain: Public Servants, Ministers, and Parliament*. Toronto: University of Toronto Press, p. 150.
11. US Office of Personnel Management. (2021). *Federal Training and Development*. Washington, D.C.: US OPM, p. 55.

Тамара Миколаївна Лозинська,
доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету,
м. Полтава, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Система стратегічного планування в публічному управлінні України за роки від прийняття Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» зазнала помітних трансформацій. З проголошенням у 1991 р. незалежності України починається формування законодавчої основи для діяльності інститутів, що створювалися і мали забезпечити функціонування господарського механізму в умовах ліберальної економіки. Відмова від командно-адміністративної форми управління і швидка мінімізація державного втручання в господарське життя («шокова терапія») створили умови для безконтрольної приватизації національного багатства, формування корупційних зв'язків, тотального зубожіння населення і розбалансування економіки [1; 2]. Така ситуація досить швидко змусила звернутися до методології планування і в 1997 р. Указом Президента України було встановлено, що найважливіші напрями економічного, політичного і соціального розвитку країни на основі аналізу її внутрішнього і зовнішнього становища визначаються у щорічному посланні Президента України до Верховної Ради України, який є офіційним документом глави держави [3]. А законодавчим актом, який започаткував становлення системи стратегічного планування в Україні, став Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», який є чинним до сьогоднішніх днів [4].

Вивчаючи нормативно-правову базу періоду 2000-2015 рр., можна стверджувати, що стратегічне планування у цей час було прерогативою вищих органів державної влади та органів регіонального управління [5; 6; 7; 8]. Примітно, що перший стратегічний план економічного та соціального розвитку України [9] розроблялася не адміністрацією президента, а групою провідних учених – академіків, представників науково-дослідних інститутів, переважно економістів за фахом. Очолювали групу розробників Стратегії Радник Президента України, директор Національного інституту стратегічних досліджень, доктор економічних наук, професор А. С. Гальчинський і директор інституту економічного прогнозування НАН України, академік НАН України В. М. Геєць. Однак реалізація Стратегії супроводжувалася політичним протистоянням і вже в 2010 р. Комітетом з економічних реформ при Президентові України була розроблена Програма економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», зміст якої мав стратегічний характер [10]. Перша стратегія регіонального розвитку (на період до 2015 р.) також розроблялася на державному рівні на виконання Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів», який утратив чинність [11]. Так формувалася інституціональна основа стратегічного планування на національному рівні, зміна характеру якої обумовлювався також і впливом зовнішнього експертного середовища. Зокрема, чітко виражена соціальна спрямованість Стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002–2011 роки не знайшла належного втілення в Програмі економічних реформ на 2010–2014 роки, яка переслідувала економічні цілі, продиктовані логікою становлення ринкової економіки і намірами підтримки конкурентоспроможності великих товаровиробників, що виходили на зовнішні ринки.

Одночасно розвивалася практика стратегічного планування на регіональному рівні – обласними радами, а також іншими радами, визначеними законодавством, за поданням обласних державних адміністрацій (інших органів виконавчої влади, визначених законодавством) з урахуванням норм, закладених у Державній стратегії регіонального розвитку, спільних інтересів територіальних громад регіонів затверджувалися регіональні стратегії розвитку. Процес становлення стратегічного планування на регіональному рівні детально розглянуто в збірнику матеріалів круглого столу «Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості» [12]. Уже на цьому етапі передбачалося, що державна регіональна політика має бути реалізована через розроблення і виконання регіональних стратегій спільно з місцевими органами виконавчої влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до їхніх повноважень [там само]. Взаємодія між органами державної влади та органами місцевого самоврядування на той період забезпечувалася на основі підписання угод щодо регіонального розвитку.

З 2015 р. (початку проведення реформи місцевого самоврядування) перші об'єднані територіальні громади, спираючись на розроблені регіональні стратегії, приступили до створення стратегічних планів новостворених громад. Так, скажімо, Білоцерківська сільська об'єднана територіальна громада

Полтавської області почала розробляти власну стратегію розвитку в 2016 р., виходячи з необхідності обґрунтування пріоритетів щодо використання інфраструктурної субвенції; обліку, виявлення стану майна, що перебувало в комунальній власності, та визначення обсягу ресурсів, необхідних для його модернізації; розроблення заходів щодо згуртування мешканців, які до об'єднання жили в інших громадах; окреслення перспектив економічного і соціального розвитку новоствореної громади із врахуванням потреб населення, наявних умов і стратегічного бачення. Процедури стратегічного планування, таким чином, починають використовуватися не лише на національному і регіональному рівнях, а й на рівні територіальних громад, що свідчить про формування трирівневої системи стратегічного планування в публічній сфері. На цю особливість розвитку системи стратегічного планування в Україні, яка складається до 2022 р., звертають увагу експерти Інституту громадянського суспільства: «Із прийняттям у 2022 році змін до Закону України «Про засади державної регіональної політики» в Україні з'являється чітка система трирівневого стратегічного планування (держава-регіон-громада), якими передбачено розробку для всіх територіальних громад власних стратегій розвитку» [13].

Можна з впевненістю сказати, що в даний час більш інтенсивні процеси удосконалення методико-методологічного забезпечення стратегічного планування спостерігаються саме на первинному рівні місцевого самоврядування – в територіальних громадах. Так, у 2022 р. Кабінетом Міністрів України були затверджені Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, а також представниками експертного середовища в рамках зарубіжної технічної допомоги для територіальних громад підготовлено ряд рекомендацій з питань стратегічного планування. У цьому зв'язку вищі вимоги мають висуватися до якості розроблення як Державної стратегії регіонального розвитку, так і до стратегій регіонального розвитку, які визначають орієнтири для розвитку територіальних громад.

Список використаних джерел:

1. Біла С. О. Досвід ліберального реформування української економік (1991-2005 роки). URL: <https://www.libr.dp.ua/text/uij20066dl.pdf> (дата звернення: 27.10.2024).
2. Україна на роздоріжжі. Уроки з міжнародного досвіду економічних реформ; пер. з англ. В. Шимановський; за ред. А. Зіденберга і Л. Хоффмана. Київ: Фенікс, 1998. 477 с.
3. Про щорічні послання Президента України до Верховної Ради України : Указ Президента України від 09.04.1997. № 314/97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314/97#Text> (дата звернення: 27.10.2024).
4. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23.03.2000 № 1602-ІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text> (дата звернення: 27.10.2024).

5. Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету від 26 квітня 2003 р. № 621. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-p#Text> (дата звернення: 27.10.2024).

6. Про підготовку проекту Стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002–2011 роки : Розпорядження Президента України від 21.12.2001 № 372/2001-рп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372/2001-rp#Text> (дата звернення: 27.10.2024).

7. Про схвалення Концепції вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.10.2006 № 504-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2006-p#Text> (дата звернення: 27.10.2024).

8. Про Стратегію економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004-2015 роки : Указ Президента України від 28.04.20094 № 493/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493/2004#Text> – втратив чинність (дата звернення: 27.10.2024).

9. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки). Шляхом європейської інтеграції. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень; Інститут економічного прогнозування НАН України; Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України, 2004. 416 с. URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001330 (дата звернення: 28.10.2024).

10. Про Національний план дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» : Указ резидента України від 27.04.2011 № 504/2011. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5042011-13078> (дата звернення: 28.10.2024).

11. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 08.09.2005 № 2850-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text> – втратив чинність (дата звернення: 28.10.2024).

12. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості : збірник матеріалів «круглого столу» / за ред. С. О. Білої. Київ : НІСД, 2011. 88 с.

13. Стратегічне планування розвитку територій: Інститут розвитку громадянського суспільства. URL: <https://www.csi.org.ua/projects/strategichne-planuvannya-v-ukrayini/> (дата звернення: 28.10.2024).

Іван Петрович Лопушинський,
*завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу,
доктор наук з державного управління, професор,
заслужений працівник освіти України,
м. Івано-Франківськ, Україна*

ПРОЗОРИСТЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ ВЛАДИ З ГРОМАДОЮ

Як відомо, прозорість місцевої влади – це рівень розвитку комунікації влади з громадою, при якому громада має публічний доступ до інформації про діяльність органів місцевої влади в обсязі, передбаченому законодавством, розуміє, як, коли і щодо якого питання ухвалюються відповідні рішення. Прозорість – показник, коли кожен громадянин має право знати, що відбувається в громаді, брати участь в ухваленні рішень, впливати на процеси, ефективно долучатися до розвитку своєї громади. Крім того, прозорість та підзвітність місцевої влади дозволяє мінімізувати простір для корупції та робить її незручною.

Зважаючи на такі обставини, 07 грудня 2021 року народні депутати України Лозинський Р. М., Безгін В. Ю., Аліксійчук О. В. та ін. внесли до парламенту України законопроект за № 6401 «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо забезпечення прозорості місцевого самоврядування» [2].

У Пояснювальній записці до проекту Закону [2] народні депутати України зазначають, що документ спрямовано на вдосконалення реалізації прав громадян на участь у місцевому самоврядуванні. Ці зміни покликані збільшити рівень залученості громадян до місцевого самоврядування та підвищити довіру громадян до місцевих рад.

Цей законопроект [2] було спрямовано на підвищення довіри громадян до органів місцевого самоврядування, оскільки така довіра є ключовим чинником згуртованості громад, що особливо важливо під час війни. Норми, що запроваджуються відповідно до законопроекту, дозволять більш ефективно забезпечити права громадян на участь у місцевих справах, а отже – мобілізувати зусилля всієї громади на досягнення стійкості, на відновлення та розвиток.

Нормами проекту Закону [2] пропонувалося: закріпити обов'язковість публікації додатків до рішень і проектів рішень рад, а також порядків денних постійних комісій; обов'язковість онлайн-трансляцій сесій місцевих рад; створюється відкритий реєстр об'єктів права комунальної власності територіальної громади; кожні п'ять років проводиться суцільна інвентаризація всіх об'єктів права комунальної власності територіальної громади; учасники сесій ради мають доповідати державною мовою; закріплюються гарантії прав депутатів місцевих рад; усувається колізія щодо кворуму на засіданнях постійних комісій місцевих рад [2].

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

<i>Иценко Андрій Ігорович</i>	
Суспільні заходи проти сприйняття корупції серед громадян	6
<i>Кочур Лариса Василівна</i>	
Створення служб управління персоналом в органах місцевого самоврядування – важливий інструмент для підготовки та впровадження Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»	7
<i>Мушук Василь Васильович</i>	
Примусове виконання рішень як складова ефективного функціонування місцевого самоврядування	10
<i>Нестеренко Альона Миколаївна</i>	
Продовольча безпека країн ЄС: тенденції та виклики	13

СЕКЦІЯ 2. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

<i>Арбузова Тетяна Василівна</i>	
Актуальні напрями реалізації програм та проєктів розвитку територіальних громад	17
<i>Борщ Артем Вікторович, Козакевич Ліна Вікторівна</i>	
Сучасні проблеми управління місцевим розвитком	21
<i>Григорович Марина Олександрівна</i>	
Формування людського потенціалу територіальної громади як фактор її розвитку	24
<i>Гуляницька Валерія Олександрівна, Гуторова Олена Олександрівна</i>	
Мета, завдання та принципи сталого розвитку сільських територій	27
<i>Гуторов Олександр Іванович</i>	
Стратегія як інструмент управління сталим розвитком сільських територій	29
<i>Дорогань Андрій Сергійович, Доля Валерій Віталійович</i>	
Державні механізми управління розвитком економічного потенціалу підприємства	33
<i>Канівець Дмитро Андрійович, Андрєєва Людмила Миколаївна</i>	
Інструменти електронної демократії як складова інформаційно-комунікаційного механізму формування іміджу органу влади	35
<i>Коваль Ганна Володимирівна, Калініченко Олена Миколаївна</i>	
Підготовка державних службовців в Україні як запорука ефективного публічного управління	39
<i>Лозинська Тамара Миколаївна</i>	
Удосконалення системи стратегічного планування в Україні	42
<i>Лопушинський Іван Петрович</i>	
Прозорість місцевого самоврядування як механізм забезпечення комунікації влади з громадою	46

<i>Медвідь Вікторія Юріївна, Житченко Ірина Ігорівна</i>	
Участь громадськості у відновленні та відбудові територій України	48
<i>Полищук Світлана Петрівна, Білик Ольга Володимирівна</i>	
Планування відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад в умовах євроінтеграції	51
<i>Сокольська Тетяна Вікторівна</i>	
Публічне управління сталий розвитком сільських територій в умовах війни	55
<i>Сьомич Микола Іванович, Булат Віктор Євгенович, Малько Максим Олександрович</i>	
Дослідження інструментів взаємодії органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства	59
<i>Тур Марина Андріївна</i>	
Протидія корупції в системі вищої освіти	61
<i>Юр'єва Ангеліна Олександрівна</i>	
Основні проблеми державного стратегічного планування	64

СЕКЦІЯ 3. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

<i>Бульба Володимир Григорович, Литвинов Віктор Вікторович</i>	
Головні групи учасників та загальні принципи формування соціального кластеру	67
<i>Бутко Микола Олександрович</i>	
Створення умов для участі молоді в економічній, політичній і соціальній сферах життя громади черезконсультативно-дорадчі органи	71
<i>Вільховий Владислав Олександрович</i>	
Соціально-психологічний клімат органу публічної влади та його якість ..	73
<i>Малько Юлія Сергіївна</i>	
Співпраця органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у впровадженні проектів для відновлення та розвитку громад	75
<i>Мануїлова Катерина Віталіївна, Мартиненко Віталій Вікторович</i>	
Соціальна політика в громадах України в умовах воєнного стану	78
<i>Медвідь Вікторія Юріївна, Рекунов Віктор Сергійович</i>	
Соціальне підприємництво в Україні	81
<i>Москвічова Олена Сергіївна, Куценко Ірина Володимирівна</i>	
Взаємодія місцевого самоврядування та громади: соціальні аспекти	84
<i>Наконечний Олександр Анатолійович</i>	
Роль корпоративної культури та навчання у формуванні лояльності персоналу органу публічної влади	87
<i>Нечитайло Анна Максимівна</i>	
Рефреймінг як прийом самомотивування в самоменеджменті публічного службовця	89
<i>Поступна Олена Вікторівна</i>	
Старіння населення як одна з глобальних соціальних проблем світового рівня	92